

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД

L'Invalide Ukrainienne.

Двохтижневик українсько-інвалідського життя.

Рік видання першої.

Вересень.

Каліш, Польща.

Ч. 1.

1923.

Зміст.

Чого ж ти став? О. Рубенієць.

Від редакції.

Цікаве питання. А. К.

Кількість інвалідів зі світової
війни.

В. С. В. І.

Про божогого й людське милосердя. М. Ш.

Відділ офіційний.

Хроніка.

Оголошення.

Ціна 5.000 мр. л.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: М. Dobriak (dla „Ukr. Inv.“) Kalisz, Ciężna 17 m. 3, Pafognev.

„УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД“

Десятихвилинний журнал Всеукраїнської Спілки Військових Інвалідів.

Мета видання журналу, програм його в загальних соціальних речах має поглядати в тому, щоб:

1. Найкращим чином довести на сторінках своєї закордонною інвалідському суспільству, що члени В. С. В. І., набувши кваліфікацію в таку військову боротьбу, були, а й будуть давними оборонцями суверенних справ Української Нещі.
2. Поширювати серед членів В. С. В. І. справжню свідомість, що для збереження загальних національних форм і патріотичних переконань, а також для відшукання засобів до їхнього намірів з наслідків власної праці є необхідним самогуртування в корпоративній формі, таким чином були б свідомі слова різного гніту: „Душу й тіло ми подаримо за волю УКРАЇНИ“.
3. Пам'ятати національно-державну Українську Ідеологію серед членів В. С. В. І.
4. Необхідно освітлювати сучасне життя Всеукраїнської Інвалідської Організації і зокрема її завдання на еміграції.
5. Зміцнювати правові становища Українських Інвалідів, освітлювати інвалідські потреби економічного та морального змісту, а також діяльність В. С. В. І. в культурно-національній сфері та інших.
6. Містити статті й матеріали, що лежать історії незалежної боротьби за незалежність України з доданням відповідних ілюстрацій.
7. Містити різні статті й матеріали, що освітлювали б життя міжнародного інвалідського суспільства.
8. Містити хроніку, в якій подавати інформації з біжучого дня в сфері загально-інвалідського життя.
9. Реститувати зародки-жертви боротьби за визволення України і порвати невролог.
10. Містити біографію, позначки в них відомості про нову літературу на інвалідській темі.—

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на три місяці 25.000 мр. л., окреме число 5.000 м. л.

Для Рундів на три місяці 3 лед; окреме число 75 цент.

Для Чехії " " " 3 мар. чеських; окр. число 75 цент.

Для Америки й Канади на три місяці 1 долар; окр. число 20 центів.

Для інших країн в Європі на три місяці 2 фр. франки; окреме число 50 цент.

ЦІНА ОГолоШЕНЬ: на першій сторінці, за дві сторінки 200.000 мр. л. на всі інші сторінках 200.000 мр. л. за цілу сторінку.

Окремі числа журналу можна набувати у всіх українських книгарнях в Польщі та закордонно.

Представництва на Америку й Канаду поручено в Frank Tipton (2142 Winchester ave, Chicago U. S. A.), до якого надіслати гроші за передплату з тих країн та одержувати журнал.

Редація зберігає за собою право удрощення та виправлення помилок у рукописах. За статті й інші матеріали для „Українського Інваліда“ редакція виплачує гонорар у розмірі од 200.000 мр. л. до 100.000 мр. л. за друкарський аркуш.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД

О. РУБАНІВЕЦЬ.

Чого ж ти став? Вперед іди!
Не залишай свої ряди,
Переисжи свій біль і сум,
Бадьорим будь, не дайсь на глум!..

Не позирай назад! Запізно!
Бо вже за нами Рубікон!
Тепер ми мусим быть залізні —
Мати виноги — нам заком!

Затлум у серці розпач, муки,
Згадай Христа тернистий шлях...
Склепи уста... Геть суму звуки!
Миць Байди хай сія в очах!..

Брати на полі чести впали...
Але в нас дух їх запалав!
Іх заповіти, ідеали
Несім вперед!... Чого ж ти став?!

20 вересня 1923. Каліш, табор.

Лише вперта пр-ця, непохитна воля до буття, громадська дисципліна й велика акція дадуть нам, українським інвалідам, належне для нас місце на шляху життя.

Корпоративна й національна солідарність, піднесення до можливо найбільшого ступеню морального, культурного та матеріального стану нашого допоможе створити таку інвалідську організацію, на яку Українські інваліди мають повне право і яку мусили були досі вже мати...

Така організація, на нашу гадку, повинна об'єднати весь український інвалідський згал.

Ми надто багато втратили наизрне часу, перебуваючи в стані очікувань, сподіваючись на чудо, а то й просто в стані апатії, спокою, сну.

Безперечно, що головною причиною того було: 1) хвилеві неуспіхи в боротьбі за національно-державне визволення нашої нації, 2) виникнення, поруч з цим, нових політичних кон'юктур, 3) загально нездовольняюче в деяких країнах становище інвалідів.

Цей останній пункт має особливо прикре значіння, бо ж світова війна обдарувала людство нечувано великою кількістю військових інвалідів. На всіх континентах і на країнах, в якій не було б інвалідів зі світової й опісля світової війни!

А є — не в усіх країнах є інвалідські організації!

А про інвалідський інтернаціонал щось зовсім нічого й не чути!

Безперечно, що головною причиною того — це напередження фізичного, а відтак і психичного еста інваліда. Але на те й існують перешкоди і недоречності, щоб їх поборювати і виправляти та усувати.

Тернистий шлях життя українського інваліда таких перешкод і недоречностей має надто багато. Головніш із них це: 1) брак великої, всеукраїнської інвалідської організації, 2) відсутність солідарності, як серед окремих інвалідів, так і цілих інвалідських колективів і 3) розбіжність змагань серед тих наших інвалідських організацій, які вже заснувались і існують. Поборювання цих перешкод, усунення недоречностей, а поруч з цим й освітлення всеукраїнського та міжварднього інвалідського життя, а також і зазнайомлення нашого загалу з іншими пекучими питаннями сучасної інвалідської дійсності—це, поки що, ті рямки, в яких має провадитися дискусія на шпальтах

„Укр. Інваліда“. Хроніка інвалідського життя, всебічна інформація про нього, інвалідське законодавство, дописи то-що будуть доповнювати загальний зміст його.

З глибоким переконанням у необхідність цієї нашої праці та з непорушною вірою в корисність її для нашої інвалідської сем'ї—ми пускаємо в світ оце перше число першого українського інвалідського часопису.

Цілковитий брак матеріяльних засобів і різні технічні перешкоди примушують нас, поки що, обмежитися такими мінімальним розміром журналу, але, в найближчому майбутньому, гадаємо збільшити його до 2—3 х друківаних аркушів.

Цікаве питання.

Наш український народ виніс на своїх плечах найбільший тягар всієї ваги московського західного фронту

в світовій війні. Так само на нашу Батьківщину впали перші, а тому й найбільш міцні й руйнуючі удари чер-

М. Ш.

Про безногого й людське милосердя.

(Переклад з польського В. Ро—зи).

motto: Йшла чапля по дощі.

Був собі один інвалід. Він нічого не мав, крім однієї ноги і хреста за хоробрість, які дуже собі цинив. І жив той інвалід, як личить правдивому християнинові, у великому привязанню до своєї ноги.

Аж одного певного разу зустрів чоловіка, який розплакався над долею його і промовив—сказавши:

— Очуняй, чоловіче, встань з ліжка своєї хробки, візьми свою милацю і йди в ім'я справедливости шукати ліпшої долі, бо ж я бачу, що робиться супроти тебе несправедливість.

Інвалід очамрів—остовпенів з радости.

— Чудово—відповів,—але скажи мені, по що маю йти і до кого?

— Як то до кого?!—до земляків своїх! Як то по що—по те, щоб не легшили долю твою. Не знаєш ані дня ані години, коли пролетяться на тебе доброзичливість людських сердець і життя твоє буде вщерть переповнено щастям.

— Чудово, але ж скажи мені, добродичне, що ти власне називавеш щастям каліки?

— Як то що називаю щістям?—Сповнення прагнень. Хіба ж ти будеш заперечувати, що я ж ні на хвилину не припускаю думки, що завдяки ампута-

вної Москви. Боротьба з тєю Москвою не припиняється й до цієї пори. Як усяка боротьба вогнем і мечем, так і ця наша боротьба лише опісля себе великий % покалічених людей—військових інвалідів.

Цікаво знати: 1) хто і як опікується тими українськими інвалідами, які набули свою інвалідність під прапором українських революційних (повстанських) організацій у борні з черво-

ми і чорними московськими арміями, 2) яка (хоча приблизно) кількість таких інвалідів і 3) в якому стані вони зараз перебувають?

Всілякі матеріали, а також і фактичні відомості, що освітлюватимуть ці й інші питання зазначеної справи, редакція „У. І.“ приймає з великою вдячністю.

А. К.

Кількість інвалідів зі світової війни.

Німеччина	—	—	1537000
Австралія	—	—	706000
Австрія	—	—	164000
Бельгія	—	—	50000
Канада	—	—	45000
Півн. Америка	—	—	157000
Фінляндія	—	—	10000
Франція	—	—	1500000
Англія	—	—	1170000
Італія	—	—	800000
Польща	—	—	320000

Румунія	—	—	100000
Югославія	—	—	164000
Росія	—	—	775000
Чехословаччина	—	—	236000
Нова Зеландія	—	—	20000

До цієї пори не подано статистичних відомостей: Турція, Болгарія, Балтійські держави, Португалія, Угорщина й Японія. (Комунікат міжнародного бюро праці, Женева.)

ці ноги ти був позбавлений людських прагнень?

— О, розуміється,—підходив інвалід, ти маєш рацію, хоча я й не маю ноги, але запевняю тебе, що мої прагнення мають ноги, руки і тому под., як бачиш.

— Отож і я кажу! А тепер дозволь тобі зауважити, що не що інше як тільки людське милосердя в стані задовольнити прагнення твої. Скажи мені, поклавши руку на серце, чого б ти хотів, щоб бути щасливим? Не соромся, я за віняю тебе, що напевно все здійсниться.

Інвалід подлубався в голсі, здивований надзвичайною ласкою, що несподівано і так щедро сплинула на нього, потім філософично випростався, сперся из миліцію і, ставши в позу надзви-

чайно визиваючої [певности, зворушеним голосом промовив:

— Хотів би купити собі вовняну сорочку матроського зразку, потім дві пачки цигарок, з'їсти в обід доброго борщу, на вечерю миску каші з салом, а там власний куток і, нарешті, щоб хтось позичив мені п'ятьсот тридцять сім марок і 50 фенгів, бо я вже цілий місяць внием праці і не маю з чого їй віддати. Філантроп стиснув руку інвалідові.

— Правдиво кажу тобі, сказав зі сльозами, твої прагнення—дурниця супроти людського милосердя і хоча я не можу тобі ні в чім допомогти, але даю тобі адресу Добродійного Товариства, йди до нього і напевно там задовольнять потреби твої. Вірь людському милосердю і йди вперед, переповнений віри та надії.

В. С. В. І.

Всеукраїнська Спілка Військових Інвалідів охоплює напрямком своєї діяльності та складу інвалідів і ранених українців, а також від і сиріт поляглих на війні або в наслідок війни. Члени В. С. В. І. в досить великій кількості в 1920 р. під переслідуванням окупантних московських військ, примушені були залишити рідну землю і опинитись на еміграції в різних державах Європи, переважно Західних, гол. вим. чином в Польщі.

Спас. існування В. С. В. І. почала на Україні і вже на еміграції в надзвичайно тяжких і несприятливих умовах проходили головні етапи її розвитку.

Абсолютна більшість членів В. С. В. І. від 1920 р. і до цього часу перебуває в таборах інтернованих в Польщі і уявляє з себе головний осередок В. С. В. І., при якому в останній час міститься і виконавчий репрезентативний орган її—Центральне Іправління. Тяжкі життєві умови

еміграційні, а головне—інтернаційні, а також відсутність грошових засобів спричиняються до того, що В. С. В. І. перебуває в невимовно жалючому стані.

Завдяки згаданим умовам не задовольняються мінімальні життєві потреби членів В. С. В. І. і організація не може належно розвинути своєї діяльності, направленої до забезпечення членів її. З великими труднощами і самими нікчемними засобами, майже рік тому, заснована мебле-кошикарська майстерня В. С. В. І. і кілька інших, але поступово і досить швидко розвивається лише кошикарня, а решта ледає животіє.

От же сучасний стан В. С. В. І. в матеріальному відношенні, із-за відсутності певних джерел для здобуття засобів, дуже критичний, а в інших відношеннях просто жалючий.

До наступлення зими українські інваліди, що перебувають на інтернуванні в таборах, в Польщі—в Каліші й Щипорно, гадають вийти з-за ґрат в нормальні умови мирного громадянського життя, згуртувавшись біля

І, вручивши інвалідові картку з адресою, сам зник.

Інвалід толнув ногою, стуляв милицею, свиснув і через хвилину вже був перед будинком Добродінного Товариства. Задзвонив.

— Хто там?—запитав його кволий і виснажений від милосердя людський голос.

— Інвалід.

— А що тобі, інваліде, потрібно?

Інвалід одним видихом відрапортував:

— Я інвалід без ноги. Прийшов до мене один пан І, жалкуючи над моєю долею, сказав: „Чоловіче, в чому полягають твої прагнення?“ а я йому на те: „хотів би купити собі зо дві пачки цигарок, в обід з'їсти доброго борщу з мясом, на вечерю миску каші з салом, власний куток, і, нарешті, хотів би,

щоб хто небув позичив мені 537 мар. і 50 ф., бо вже цілий місяць я винен праці і не маю з чого віддати їй“. Доброзичливий пан тоді гірко заплакав і сказав мені: „Тяжка доля твоя, але не падай духом, бо хоча й не можу тобі нічим допомогти, але ото маю—даю тобі адресу Добродінного Товариства, йди туди і дістанеш там досить для задоволення прагнень своїх.“ Тому то й прийшов сюди з проханням про порятunek.

Пан, що слухав його, побожно подивився на милиці, кілька разів кивнув головою і заплакав гіркими, чулими сльозами.

— Брате мій!—промикнув серед сльоз і великої жалости—тяжка доля твоя, але ж не падай духом, бо хоча й не можу нічим допомогти тобі, але всеж пошлю тебе до свого Гол-ви

своїх майстерень в місті Каліші (пір улиць Сташица—Гранична ч. 1.)

При цих майстернях, побудованих на кооперативних засадах, має заснуватися й притулок для калік.

В цьому напрямку головним чином зараз вживаються Центр, Пр. В. С. В. І. всі можливі зусилля.

Наслідки цих зусиль залежать од тих засобів, які, наразі, лише пообіцяно. Ці засоби мають бути підтримкою тих виглядів на майбутнє, які хоч подекуди приоздоблюють осамітнене й невимовно важке становище укр. військового інваліда. *)

ВІДДІЛ ОФІЦІЙНИЙ.

Розпорядження Міністра Праці й Суспільної Опіки, Міністра Військових Справ і Міністра Фінансів Речі Посполитої Польської в справі приміщення військових інвалідів, нездібних до самостійного заробітку і позбавлених опіки у добродійних установах.

На основі 58 арт. Постанови з дня 21 березня 1921 р. про забезпечення військових інвалідів та їх родин, а також про забезпечення родин опісля забитих і померших, смерть яких сталася в зв'язку з військовою службою (Днев Постанов. Р. П. № 32/21, поз. 195) в виконання 48 арт. тієї ж постанови в розу-

мінні Постанови з дня 18 березня 1921 р. про забезпечення військ. інвалідів та їх родин, а також родин, що лишилися опісля поляглих та померших, смерть яких сталася з причин військової служби (Днев. Постанов. Р. П. Н. 67/22 поз. 608) дається таке зарядження:

§ 1

Військові інваліди, тяжко ушкоджені, з утратою 75 100% працездатности, що не в стані самостійно заробляти, а перш усього такі, про яких мова в Р. П. § 33 Розпорядження про забезпечення військових інвалідів з дня 10 I-1923 р. Від У-Р. П. Н. 2023 п 132

Товариства, а він тобі вже напевно допоможе. Не гай часу, мій коханий брате, і йди звідси як найшвидче. На тобі адресу. Хай тобі Бог допомагає!

Сказавши те, вручив інвалідові мокру від сліз картку і, попрощавши його на дорогу символічним знаком, замкнув за ним двері на замок милосердя і колодку добротинности.

— Гарзад! добра справа!—свиснув інвалід. Неч є чого гаяти часу.

Схопив милиці, ткнув, стукнув і за хвилину вже був на другій сторони міста, перед дверима самого Голви. Задзвонив.

— Хто там? — обізвлася охриплий голос.

— Інвалід...

— А що потрібно інвалідові?

Інвалід зткнув, одним видом відрапортував:

— Я інвалід без ноги, до мене прийшов один пан, заплакав над моєю долею і сказав: „чоловіче, скажи мені які твої прагнення і вони цілком будуть задоволені“. А я йому на те відповів: „хотів би мати власний куток, з'їсти доброго борщу з мясом в обід, на вечерю миску каші з салом, і щоб хтось позичив мені 537 мар. і 50 ф., бо вже два місяці, як вийде працю і не маю з чого заплатити“, а пан той ще більш жалібно заплакав і сказав мені: правдиво кажу тобі, хоча й сплав ді тяжка твоя доля, але в великим мило-

*) Раніш, на протязі 1921-1922 і до 2 липня 6 р. Центральне Правління В. С. В. І. містилось у м. Тернові, а від 2 VII. 1923 р. міститься канцелярія його в Калішській групі таборів інтернованих де замешкують всі члени як президії так і Головного Колегіального Суду та Реалізаційного Комісії В. С. В. І.

можуть бути на постійно приміщені в відносних, закладах, що визначені в § 4 цього розпоряд., наскільки вони не мають опіки над собою.

Військові інваліди, тяжко ушкоджені, втрачаючи 45-74% працездатності, наскільки не здібні до самостійного заробітку з причини психічних дефектів, або на ґрунті хронічних забурень на нервовому тілі, що повстали в причинному зв'язку з військовою службою, наколи одною особою суть позбавлені опіки других осіб, можуть бути тимчасово приміщені в тих же закладах (§ 4 цього розп.), але тільки на час тривання вищезазначеної нездібності до заробітку.

§ 2

Військові інваліди божевільні, що позбавлені опіки, можуть бути, наперекір їх волі, приміщені в відносних закладах, зазначених в § 4 цього розпор., опісля урядового ствердження божевільня й оскільки хвороба не вимагає лікування, а дитинений нею уявляє небезпеку для оточення.

§ 3

За позбавленого опіки вважається інвалід тяжко ушкоджений, коли стверджується хоч один із нижчезазначених випадків:

- 1) Не має жадної родини;
- 2) члени його родини не мають змоги присвятити себе догляду за ним;
- 3) каліцтво (хвороба) його збуджує осоружливість у тих осіб, які його оточують.

Випадки, що зазначені 1 і 2 пунктами, потребують ствердження адміністративною владою, а зазначений у 3 п. повітовий лікар.

§ 4

Відносини закладами, про які мова в 1 § цього розпорядження, треба розуміти Дони Військових інвалідів, які zorganizовані й утримуються Міністерством Праці й Суспільної Опіки.

В разі нестачі місць в Домах інвалідів, інваліди можуть бути приміщені в відносних муніципальних і громадських закладах на кошти Державної Скарбниці, на основі умов, які

серця людське, я ж вічим не можу допомогти тобі. Оце, на тобі адресу Добродійного Товариства... Яди туди і все дістанеш там для задоволення потреб твоїх; там тобі напевно допоможуть.*

І пішов я до того Товариства, а секретар, який вислухав мене, р-зплакався наді мною від широго серця і прислав до пана Голови Товариства, кажучи, що пан мені напевно допоможе.*—Отож прийшов і прошу порятунку.

Коли інвалід скісчив, Президент Добродійного Т-ва схилив голову і, нічого не кажучи, мовчки пройшов в глибину свого будинку, після чого, за хвилину, повернувся, ведучи за собою свою жінку і чималу кількість дітей своїх, разом з челяддю й її свояками, і, показавши пальцем на бідного інваліда, розплакався над його долею, а за ним плакали всі, від часу до часу обіймаючи і стискаючи інваліда по черзі, опісля чого знову ж плакали всі. Нарешті Голова Товариства, стлу-

пивши власний і родинний жаль, гонісно промовив:

— Вельмишановний громадянино! Інваліде! Мушу визнати, що тяжка доля твоя і гідна жалости. Повір мені, що становище, в якому опинився ти, є на стільки страшним, що одним засобом для врятування тебе може бути тільки людське милосердя. Тільки милосердя заспокоїть болі твої, отже тільки на нього і більш ні на що не оглядайся, бо хоч я й не можу нічим допомогти тобі, тому що жертв війни не належать до категорії убогих, що підлягають моїй компетенції, але я маю знайомого, який має теж дуже багато знайомих серед упривілейованих осіб. Іди до нього і він напевно тобі допоможе. Я за це ручаюсь.

І вручив інвалідові картку з адресою, а сам, спершись на спічачуваче відомлення своєї родини, вільним кроком пішов захвати неутолимий патріотичний жаль в темницях хатнього огнища свого. (Далі буде).

роблять з тими закладами органи Міністерства Праці і Суспільної Опіки.

§ 5

Догляд і контролю над закладами, які зазначені в § 4 цього розпорядження, покладається на Воєвідські Управління, які керуються в цьому разі інструкцією й правилами, що видає Міністерство Праці й Суспільної Опіки.

- а) Вирішують питання що до прийняття військ. інвалідів до закладів, що знаходяться на їхніх теренах, згідно про звільнення їх з тих закладів,
- б) провадять учет (evidence) закладів і притулків для військ. інвалідів на теренах свого Воєводства, а також учет тих військ. інвалідів, які перебувають в тих установах на основі учетних актів, які представляються відносними закладами;
- в) предкладають Міністерству Праці й Суспільної Опіки справоздання про виконання опіки над в. інвалідами в закладах і притулках, а також відносні бюджетові проекти (preliminarze), які складаються на основі справоздань і проектів, що представляються закладами і притулками;
- г) асигнують зазначеним закладам суми, що потрібні для їхнього утримання і повертають зроблені витрати муніципальним і громадським установам, в яких приміщені в. інваліди;
- е) подають до відома Повітової Команди Поповень (Powiatowa Komenda Uzupelnien) дату прийняття інваліда до закладу, з метою уможливлення відповідних змін в учеті в. інвалідів, а також до відомости Скарбової Палати з метою унормування виплат інвалідам й установа висоти рент (пенсії) для їхніх родич.

§ 6

Військ. інваліди, що користуються опікою в зазначених в § 4 цього розп. одержують безкоштовно: шкільне утримання, одяг, в разі потреби й шкільне лікування. Військ. інваліди, що приділені назавсідги, одержують одяг на власність; ті ж інваліди, які приділені тимчасово, користують інвентарними одягом віднос-

ного-закладу; одержують його на власність в тому разі, коли перебувають у закладі принаймні 1 рік. Сумами пенсії божевільного інваліда може розпоряджатися, за згодою правного опікуна інваліда, управляючий закладом.

§ 7

Військові інваліди, що перебувають у закладах, які зазначені в § 4 цього розпоряд., зобов'язані, під загрозою кар, виконувати внутрішні приписи, розпорядження то-що в тих закладах. Оскільки в. інваліди, що приміщені в Домах інвалідів, мають змогу виконувати фахову працю, або висловляють побажання навчатися фахової праці, то вони можуть працювати в варштатах, що існують при тих же закладах, коли одержать на те згоду закладового лікаря, на час, який він вкаже.

§ 8

Звільнення з закладів, що вказані в § 4 цього розпоряд., може статися за згодою Воєвідських Управлінь і по власному бажанні або самим пенсіонарём або їхніх опікунів.

Самовільне залишення військ. інвалідом спричиняється до втрати права на приміщення в тих закладах у майбутньому.

§ 9

Військ. інваліди, що клопочуть про приділення себе до закладів, які зазначені в § 4 цього розпор. або ті особи, що опікуються такими інвалідами й просять за них, повинні вносити заяви до Воєвідського Управління через адміністративну владу і інстанції, на терені якої відносний інвалід стало замешкує; в м. Варшаві до Комісаріату Уряду. Заяви про звільнення подається в той же спосіб, але за посередництвом управління відносних закладів.

§ 10

Заяви про вицнення в. інвалідів у закладах, що зазначені в § 4 цього розпор., мусять містити в собі докладне узагодження (uzasadnienie) про необхідність закрытої опіки, а також:

- 1) відпис інвалідських документів, що має даний інвалід,
- 2) урядове ствердження про те, що інвалід є нездібний до самостійного заробітку та

що він не має опіки (по думці § 2 цього розпор.) в зазначенням, що хвороба не вимагає лікування та що діткнутий нею не уявляє небезпеки для оточення.

3) Заява про звільнення з закладу такого інваліда, якого приділено туди проти його волі, повинна мати доказ того, що інвалід опісля залишення закладу матиме вистачаючу опіку.

4) Наскільки додатки, що зазначені в 1) будуть не вистачаючими, Воевідське Управління може зажадати відносної Повітової Команди Поповнення витягу з ухвали Реєзійної Комісії, а також принагідної фахової опіки лікаря Р. К. П.

§ 11

Добові й кошти подорожжя, що можуть трапитися ізза покликання влади в зв'язку з цим

МІНІСТЕРСТВО СПРАВ
Військових.
Департамент VIII.
Санітарний.
№ 14396/23/III. Суп.-Інв.
Евіденція Українських
Інвалідів.

Копія—переклад з Польського.

Варшава, дня 10 вересня 1923 р.

До Центрального Правління Всеукраїнської Спілки Військових Інвалідів У. Н. Р.

З метою усистематизування опіки над інвалідами б. Армії У.Н.Р., яку до цього часу виконували органи Польського Уряду, згідно з ухвалою Сейму Уставодавчого Речі Посполитої Польської з дня 4 серпня 1922 р. § 4 Міністерство Spraw Військових піддасть перевірку Комісіями Військово-Лікарськими Інвалідів б. Армії У. Н. Р.

Вважаючи на вищезгадане, прошу про надіслання до Департаменту VIII Санітарного М. С. Війск. реєстра інвалідів, які рахуються в складі Всеукраїнської Спілки Військових Інвалідів і зареєстровані Центральним Правлінням її, без огляду на те, чи є вони інтерновані чи ні.

Реєстр цей мусить мати слюдуючі рубрики:

1. Ім'я і прізвище.
2. Місце і дата народження.
3. Місце сучасного перебування.

розпорядженням, покриваються згідно з думкою Речізу VII арт і виконавчого розпорядження з дня 10/І 1923 Днев. У. Р. П. № 20/23, п. 132.

§ 12

Розпорядження входить у життя з дня оголошення.

Міністр Фінансів:

(—) ЛІНДЕ.

Керівник Міністерства Праці й Суспільної Опіки:

(—) ДАРОВСЬКИЙ.

Керівник Міністерства Військових Справ

(—) ШЕПТИЦЬКИЙ.

За згідність з оригіналом:

(—) Д-Р ВРАТНИЙ.

9 VIII 23.

4. В якій військовій частині і в якому ранзі служив під час Польсько-більшовицької війни.

5. Причина інвалідства.

6. Де, коли і при яких умовах повстала причина інвалідства.

За Помішника Шефа Департ. Саніт. М. С. Військ.

Коллонтай-Сшедницький,
полковник.

З оригіналом згідно:

Ганке, підполковник.

за Секретаря Центр. Правління В. С. В. І.

Ч. 2302

20 вересня 1923 р.

Таб. інт. ч. 10—Каліш.

О Б І Ж Н И К.

До всіх членів В. С. В. І., перебуваючих на еміграції в Польщі.

Подяючи вище копію відношення Департ. Саніт. Мін. Спр. Військ. Р.П.П. за ч. 14396/23/III, Центральне Правління В. С. В. І. просять негайно надіслати йому по адресі: Kalisz, obóz internow. I. 10—Zarząd Centralny W. Ukrainskiego Związku Inwalidów Wojennych U. R. L. всі, що вимагаються в тому відношенню, відомості, ствердивши їх доданням відповідних документів.

Зокрема просяться всіх Українських інвалідів і ранених, вліт та сиріт по поляглих вояках Армії У. Н. Р., що до цього часу по яких би то не було причинах не увійшли в склад легально і юридично існуючих та офіційно визнаних Спілск, негайно подати відповідні заяви з додатком необхідних документів про ушкодження на війні чи в наслідок війни, або метржк через Центральне Правління В. С. В. І. для определения в Спілски.

ПРИМІТКА: на терені Польщі на цей день в такий спосіб існує дві Українських Спілски Військових Інвалідів У. Н. Р.: одна в таборі інт. ч. 10—Каліш і одна в таборі інт. ч 5—Щипіорно.

Обидві мають офіційну скорочену назву „Таборова“.

Рогоза, сотник,
Голова Центрального Правл.
В. С. В. І.

Ганке, полковник,
за Секретаря.

Приобіцяна допомога.

Голова Центрального Правління В. С. В. І. недавно звертався персонально до представника Ліги Націй в Польщі з проханням допомогти матеріально українським військовим інва-

лідам—емігрантам при заснуванні ними притулка для калік і майстерень при ньому.

Опісля кількох прохань була одержана відповідь на письмі, яку в перекладі з французької мови подаємо тут:

—ж—

ЛИГА НАЦІЙ.

Варшва, 6 вересня 1923 р.

Високий Комісаріят

для збігців Росії.

Делегат в Польщі.

—ж—

До Всеукраїнської Спільки Військових Інвалідів.

Європейський Готель.

Пане Голово!

Я одержав Ваш лист з 30 серпня, в якому мене повідомляете про стан інвалідів в таборах інтернованих в Каліші і Щипорно і рідночасно просите о допомогу інвалідам від Високого Комісаріату' грошми й одежою.

Я вже мав нагоду звернути Вашу увагу в останні Ваші одвідини, що Високий Комісаріят Ліги Націй не може уділити допомоги Вам прямо і такої, як Ви бажаєте. Роля Високого Комісаріату в дійсності полягає тільки в посередництві між польським урядом в користь збігців в одної сторони, а з другої сторони в співпраці з організаціями благосвідливими російськими і закордонними.

Але після того, як я побував у таборах Каліш і Щипорно, я визнав необхідним уділити по можливості як найбільшу допомогу інвалідам, жінкам і дітям цих таборів. Тоб то в такому стані, як вже зроблені заходи при посередництві Бриганського Комітету для жінок і дітей табору Каліш.

Справу про стан калік і інвалідів я, повернувши з таборів, з'ясував Високому Комісаріатові Ліги Націй в Женеві і крім цього переслав негайно копію Вашого листа з 30 серпня, що був в моїх руках.

Як тільки одержу відповідь, необхідно буде негайно розглянути цю справу разом з комітетами, що цікавляться цією допомогою, і обміркувати про умови, в яких можна б як найширше використати допомогу Високого Комісаріату для калік.—

Ласково прошу Вас, Пане Голово, прийняти задоволення в моїй глибокій пошані. Делегат Високого Комісаріату Ліги Націй для збігців ШЕРПАНТЬЄ.

Х Р О Н І К А.

П'ятий З'їзд Воєнних Інвалідів в Речі Посполитій Польській.

В дні 12-15 серпня б. р. у м. Варшаві відбувся від часу відродження Польськ і Республіки П'ятий З'їзд інвалідів.

На З'їзді була порушена справа забезпечення українських інвалідів армії У. Н. Р., які вже третій рік перебувають в Польщі, не користуючись жадними і вільдськими правами.

Остаточо розв'язана ця справа ухвалою З'їзду, про яку в ч. 222 газети „Polska Zbrojna“ з дня 15 вересня згадано дослівно так: *wreszcie objęcia usług żołnierzom ukraińskich (Petliurowców) którzy walczyli po stronie polskiej.*

Перший З'їзд Української еміграції на терені Р. П. Р.

В дні 15—18 минулого серпня в м. Варшаві відбувся перший З'їзд української еміграції, розпорошеної по території Р. П. Р.

Цей З'їзд, образши Український Центральний Комітет в Речі Посполитій Польській, ухвалив заснувати при ньому Гуманітарну Секцію, в складі якої, між іншим, буде й інвалідська підсекція.

Крім того З'їзд в інвалідській справі зробив ще дві ухвали, які й подаємо:

I

В И П И С К А

із резолюцій I-го Українського Еміграційного З'їзду, що відбувся в Варшаві 15-18 серпня 1923 р.

Перший з'їзд Української еміграції на терені Речі Посполитої Польської, заслухавши доклад делегата Всеукра-

їнської Спілки військових інвалідів сотника Рогози про фактичне сучасне становище інвалідів армії У. Н. Р. УХВАЛИВ:

Приймаючи до відома доклад, ствердити дійсність надзвичайно тяжкого сучасного становища українських інвалідів, перебуваючих на еміграції в Польщі, і цілком підтримуючи мету „Рятункової Акції“ по всіх 6 точках, зазначених в „Рятунковій Акції“ і напрямках, зазначених у докладі Спілки,—пропонувати Українському Центральному Комітетові в Речі Посполитій Польській вжити всіх засобів для найскоршого поліпшення становища інвалідів армії У. Н. Р. і всебічно підтримати заходи українського виконавчого органу корпорації інвалідів в Польщі що до проведення в життя інвалідської „Рятункової Акції“.

Копію докладу Всеукраїнської Спілки Військових Інвалідів прилучити до протоколу з'їзду.

Оригінал підписали: Голова Президії З'їзду
Генерального Штабу Генерал-Хорунжий САЛЬСЬКИЙ.

Заступники Голови: Генерального Штабу
Ген.-Хор. БЕЗРУЧКО.

Полковник ЛОРЧЕНКО.

Секретарі: М. КОВАЛЬСЬКИЙ.

Сотник ВОЛОХІВ.

З оригіналом згідно:

Секретар З'їзду М. КОВАЛЬСЬКИЙ.
20. VIII. 1923 р.

II

В И П И С К А

із резолюцій I-го Українського Еміграційного З'їзду, що відбувся в Варшаві 15-18 вересня року 1923.

Зслухавши доповідь Голови Центрального Правління Всеукраїнської Спіл-

ки Військових Інвалідів сотника Рогози про всебічну допомогу інвалідам армії У. Н. Р. з боку Союзу воєнних інвалідів Речі Посполитої Польської на про- та: зі двох з половиною років, яка ви- ях'и ась як в моральній підтримці, так і в підтримці чинній перед відповідни- ми чинниками державної влади Р.П.П. наслідком чого було: опротезування всіх украї-ських інвалідів, определлення потрібючих хірургичного лікувань до Варшавського шпиталю і одноразові грошові допомоги, а також ухвали че- вертого і ш'ятого з'їздів (з 1922 і бі- жучого року) в справі прирівнання ук- раїнських інвалідів в правах на за- омитрення до польських інвалідів, Пер- ший З'їзд Української Еміграції на те- рені Польщі УХВАЛИВ: Високий Корпорації Воєнних Інвалідів Речі Пос- политої Польської в особі Відділу Ви- конавчого Головного Заряду Союзу їх за братерське відношення до Україн- ських Інвалідів Армії У.Н.Р. і виале- ву на прстязі 2 з половиною років під- тримку та допомогу, а також за всі ті заходи, що розпочаті Союзом Воєн. Інвалідів Р.П.П. зараз, з метою по- ліпшення сучасного надзвичайно тяж- кого становища українських інвалідів,
ВИСЛОВИТИ ЩИРУ ПОДЯКУ.

Оригінал підписали: Голова Президії
З'їзду,

Генерального Штабу Генерал-Хо-
гунжий САЛЬСЬКИЙ.

Заступники Г.Словн: Генерального Шта-
у Ген-Хор. БЕЗРУЧКО.
Полковник ЛОРЧЕНКО.

Секретарі: М. КОВАЛЬСЬКИЙ.
Сотник ВОЛОХІВ.

З оригіналом згідно—

Секретар З'їзду М. КОВАЛЬСЬКИЙ.

20. VIII. 1923 р.

В справі торгівлі інвалідських ор- ганізацій з Росією й Україною.

Міністерство Промислу й Ганделю з дня 23 червня 1923 **Д. Н. Ш.** ч. 480 повідомило польській Союз Інвалідів про те, що всякі клопотання про на- дісення членів Союзу концесіями на право вивозу в Соєт. Росію й Україну й увозу з тих країн в Польщу яких би то не було продуктів і краму не мають рації, бо ж і окремі особи й установи підлягають загальним правилам що до торговельних транзакцій з закордоном.

Цілкомите право на торгівлю з за- кордоном, а в тому числі й з Сов. Росією та Україною, мають право ті особи, зглядно установи, які куплять промислове свідоцтво І категорії.

Звільнення інвалідських заяв (подає) від штемпльової оплати.

Скарбова Палата в Берестю над Вугом в листі **Д** 36726 з дня 12/VII 1923 повідомляє, що до часу взаконо- ного звільнення інвалідських заяв від штемпльових оплат, заяви такі можна розглядати і понагоджувати без штемпльової оплати (гербовий збор), нако- ди просителі долучать до заяв пс- свідчення про вбогість і коли відносні влади визнають таке посвідчення за ристачаюче.

„НОВА УКРАЇНА“

Місячник політичний, літературний, науковий і громадського життя. У 1923 р. виходить з місячної кількості номерів під редакцією

ВОЛОДИМИРА ВОЛОДИМЕРЧУКА і МІХАЙЛИ ШАПОВАЛА

Адреса: | Редкації: Ринка II, Бєлгород 4/III.
| Друкарня: на Подолі: Жук Зіновій, Львів, Навстроча 5.

KALISZ, Górna 15. S. Pologne.

Щомісячно унося друку згодяться всі редакційні матеріали, А. КОРИШНІВСЬКОГО.

« П Р О М І Н Ь »

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ
ЖУРНАЛ (МІСЯЧНИК).

Редагує і видає: Комітет видавчий.
Щомісячний редактор: Іван П і т у х и н.
Адреса: Чернівка, в. Лосица 2.

„ЗАГРАВА“.

Сторінка незалежної думки; виходить кожного 1 і 15 у місяці. Львів, Руська 16, 1.

„К Н И Ж К А“—вісник українського книжництва духу (місячник). Станіславів, видавництво „В і с т р и ц я“.

„ВІСНИК СПІЛКИ ЛІКАР. ПОМІЧНИКІВ“.

Kalisz, Górna 15, m. 5 W. P. Łódź-
szewko dla Jerzy Gudzijski.

„Т А В О Р“—Військово-науковий журнал, містить твори в царині воєнної науки й історії укр. національної боротьби. Kalisz, Kolejowa 85, m. Chorzowski, dla P. Szandriaka.

Замовляється Мебле-Козьмарська Майстерня прорізна заповнення на постелю меблю, килимів, взорених для квіттів та інші вироби з дерева. Шаховий закончик провадив звернути увагу на адресу: м. Kalisz, на тому місці, Staszica i Granicznej № 1 і дім по Bielugi. Warsztat Meble-Koszykarski W. Ukrainkiego Związku Inwalidów Wojennych.
Центральне Правління В. С. В. І.

Видає: Центральне Правління В. С. В. І. ✪ Видає: редак. Володимир РОГОЗА.
Редагує: Колегія.

— **„ВЕСЕЛНА“** —

Місячник літератури, мистецтва й громадської думки.

Адреса: М. Добряк, для „Веселки“, Каліш, Сісна 17, т. 3.

